

Загалом, підводимо підсумок, що основними ознаками, що визначають процесуальне становище представників у цивільному процесі, є: по-перше, юридична заінтересованість представника в кінцевому результаті розглянутої цивільної справи; по-друге, наявність ряду процесуальних прав, що забезпечують здійснення представницьких функцій і дають можливість впливати на розвиток процесу; по-третє, наявність процесуальних обов'язків і відповідальності за невиконання процесуальних обов'язків. Діяльність представників в цивільному процесі має велике значення. Хоча об'єктивно розділити, де та межа, за якою можна сказати «представник виграв справу», а де - «він діяв несумлінно і програв справу», дуже важко. Тому важко навести цивільну справу, в якій лише завдяки діяльності представника відбулось захищення права громадянина або юридичної особи, і цим підкреслити роль представника. Це положення можна підкреслити й тим аспектом, що безпосередній захист прав суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин здійснює суд, а представник буквально лише представляє їх інтереси. Але слід зазначити, що без досвідчених та грамотних представників в сучасному змагальному цивільному процесі, для участі в якому необхідно мати великий обсяг правових знань, юридично невідготовлений громадянин має мало шансів виграти справу і захистити свої права в повній мірі.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996р./ Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page>.
3. Цивільний процес України: підручник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера., Львів. 2016. 768с.
4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004р., редакція від 01.04.2016р./ Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

Колодійчук Н.

*Студент I курсу магістратури
юридичного факультету*

*Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
безпеки, правоохоронної діяльності
та фінансових розслідувань ТНЕУ*

Зайцева-Калаур І.В.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОРЕНДИ ДЕРЖАВНОГО ТА КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА

Аналіз показників сучасних економічних факторів вказує на необхідність розвитку інституту орендних відносин, у тому числі за допомогою оцифрування. Сучасний стан економіки України потребує створення та накопичення нових ефективних можливостей, методів та засобів функціонування орендних відносин.

Новий Закон України «Про оренду державного та комунального майна», прийнятий 03 жовтня 2019 року, що набрав чинності 01 лютого 2020 року, скасував собою попередній Закон, що регулював цю сферу відносин [1]. Основною концептуальною зміною є оцифрування процедури оренди та відносин з приводу оренди для закріплення систематичної та незалежної можливості оренди у суспільстві [3]. Сучасний підхід до регулювання орендних відносин направлений на подолання бюрократичних бар'єрів, які мали місце до прийняття нового закону, адже існувало ряд перепон, що не дозволяли зробити процедуру оренди доступною і такою, яка б задовольнила вимоги малого та середнього бізнесу. Відповідно до аналізу регуляторного впливу до проекту постанови

Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку передачі в оренду державного та комунального майна», процедура надання в оренду майна державної та комунальної форм власності була надмірно зарегульованою, складною та непрозорою, що створювало значні корупційні ризики при укладанні договорів [5]. Чинний закон передбачає основною метою оренди прискорення економічного зростання, залучення іноземних і внутрішніх інвестицій, посилення фінансової спроможності підприємств державної або комунальної власності.

Новелами діджиталізації нового нормативно-правового акту стала саме інтерпретація функціонування електронної торгової системи (ЕТС) в процес оренди, яка діє, наприклад, в приватизації майна державної та комунальної форм власності та концесії. Новелами оцифрування оренди також є порядок включення об'єктів до переліку відповідного типу, та продовження договору оренди, яке за загальним правилом, відбувається через аукціон. Основною інноваційною зміною у процедурі оренди є те, що на заміну конкурсу, за результатами якого до набрання чинності нового закону надавалися в оренду об'єкти державної та комунальної власності, здійснюватиметься аукціон, який провадиться в ЕТС. Відповідно до Проекту Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку передачі в оренду державного та комунального майна», функціонування ЕТС передбачається на базі державного підприємства «ПРОЗОРО.ПРОДАЖІ». Особливості функціонування ЕТС для підготовки та проведення електронних аукціонів визначаються у регламенті роботи самої ЕТС. Досить зручним є те, що адміністратор ЕТС забезпечує цілодобове функціонування такої системи, за виключенням часу, протягом якого буде здійснюватися модернізація системи (регламентні роботи) та доступ до неї буде тимчасово призупинено [5].

Зауважимо, що законодавець не обтяжує орендодавців чи орендарів обов'язковістю аукціону. Новий правовий акт передбачає існування Переліків об'єктів двох типів. Перелік першого типу включає об'єкти, щодо яких прийнято рішення про передачу в оренду на аукціоні, а Перелік другого типу – об'єкти, щодо яких прийнято рішення про передачу в оренду без проведення аукціону [1]. Так, О. Єфімов, керуючий партнер Адвокатської фірми «Єфімов та партнери», – зауважує, що сучасний Закон визначає певну категорію «осіб-пільговиків», яким надано право вступати в оренду державного та комунального майна без аукціону, а таких пільговиків, в свою чергу, також можна розділити на дві категорії в залежності від перебування об'єктів в Переліку першого типу [4]. Так, право на отримання в оренду державного та комунального майна без проведення аукціону та незалежно від перебування його в одному із вказаних Переліків надається: а) органам державної влади та органам місцевого самоврядування, іншим установам і організаціям, діяльність яких фінансується за рахунок державного або місцевих бюджетів; б) релігійним організаціям для забезпечення проведення релігійних обрядів та церемоній; в) Пенсійному фонду України та його органам; г) дипломатичним представництвам, консульським установам іноземних держав, представництвам міжнародних міжурядових організацій в Україні для виконання функцій дипломатичного представництва, консульських і статутних функцій міжнародних міжурядових організацій [1; 3].

Щодо іншої категорії «пільговиків», то їм надані конкретно визначені звужені пільги. За ними залишається право орендувати без аукціону лише те майно, що не відноситься до або не числиться у Переліку першого типу. Таке право надається: музеям; закладам освіти всіх форм власності, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності; громадським організаціям ветеранів для розміщення реабілітаційних установ для ветеранів, державним видавництвам і підприємствам книгорозповсюдження; вітчизняним видавництвам та підприємствам книгорозповсюдження, що забезпечують підготовку, випуск та (чи) розповсюдження не менш як 50% книжкової продукції державною мовою; народним депутатам України і депутатам місцевих рад для розміщення громадських приймалень, інших суб'єктів, перелік яких міститься в частині 2 статті 15 нового Закону [1; 3].

Установлена нова чітка заборона підприємствам, установам і організаціям, що отримали в оренду державне та/або комунальне майно без проведення аукціону укладати

договори суборенди щодо цього майна. Хоча у зазначених випадках оренди аукціон не проводиться, передача в оренду майна усе одно здійснюється виключно в ЕТС [3; 4].

Прийнятий Закон передбачає досить чітку процедуру передачі майна в оренду: приймається рішення про намір передати майно в оренду; вноситься інформація про потенційний об'єкт оренди до системи; приймається рішення щодо включення потенційного об'єкта оренди до одного із Переліків; здійснюється публікація інформації в системі про такий об'єкт оренди, щодо якого прийнято рішення про включення до одного з Переліків; далі проводиться розміщення в системі оголошення про передачу майна; проводиться аукціон на право оренди майна або передача об'єкта в оренду без його проведення, укладається та публікується в системі договір оренди [1].

Окрім законодавчого акту, Проектом Постанови КМУ «Про затвердження Порядку передачі в оренду державного та комунального майна» передбачається розширене тлумачення процедури передачі майна в оренду [5]. Так, особливостями діджиталізації цієї сфери є те, що потенційний орендар, зацікавлений в отриманні майна в оренду, через ЕТС звертається до орендодавця із заявою про включення такого майна до переліку відповідного типу. Заява про включення майна до переліку подається шляхом заповнення електронної форми через особистий кабінет в ЕТС, а також здійснюється завантаження електронних копій документів у випадках, передбачених цим Порядком. Орендодавець має три дні для того, щоб повідомити заявника про рішення щодо об'єкта оренди. Протягом цих трьох днів орендодавець також має оприлюднити його в ЕТС через свій особистий кабінет та включити об'єкт до Переліку відповідного типу. Також у випадку прийняття рішення про зміну або скасування рішення про включення об'єкта до одного з переліків, орган, який прийняв таке рішення надсилає його копію орендодавцю майна, який оприлюднив його в електронній системі протягом 3 робочих днів з дати отримання відповідного рішення [5].

Відповідно до того, що зазначений нами Проект постанови про порядок оренди ще не розміщений на офіційному сайті Верховної Ради України, до запуску ЕТС внесення (включення) та опублікування інформації, оприлюднення Переліків, договорів оренди, укладених без проведення аукціону, змін і доповнень до договорів оренди, що передбачені статтями 5, 6, 14, частиною сьомою статті 15, частиною п'ятою статті 16 цього Закону, здійснюються на офіційних веб-сайтах орендодавців, а також у друкованих засобах масової інформації. Всі державні та комунальні орендодавці протягом 24 місяців з дня введення в дію Закону зобов'язані опублікувати в ЕТС договори оренди, чинні на дату введення в дію цього Закону, у порядку, що має визначити Кабінет Міністрів України [6].

Отже, суспільство та бізнес очікують реального спрощення процедури передачі державного майна в оренду. Адже, не зважаючи, на те, що згідно із ч. 1 ст. 7 попереднього Закону про оренду державного та комунального майна ініціатива щодо оренди майна могла виходити від фізичних та юридичних осіб, що мають намір бути орендарями, подальша процедура, наприклад, звернення до трудового колективу, включення об'єкту до спеціального переліку тощо, була обтяжена такою кількістю формальностей, що не допущений у вузьке коло орендар отримати на лояльних умовах державне чи комунальне майно майже не мав шансів. Сьогодні, основною метою регулювання орендних відносин – знизити ризики зловживань з боку органів управління чи балансоутримувачів, по-перше, короткими строками реалізації окремих етапів, по-друге, обов'язком вносити інформацію про всі етапи до ЕТС.

Список використаних джерел

1. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 03 жовтня 2019 р. №157-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-IX> (дата звернення: 18.04.2020).
2. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10 квітня 1992 р. №2269-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-12> (дата звернення: 18.04.2020).
3. Сенніченко Д. Завдяки впровадженню он-лайн інструментарію діяльність Фонду держмайна успішно продовжується. Фонд державного майна України. URL: <http://www.spfu.gov.ua/ua/news/zavdyaki-vprovadzhennu-on-lajn-instrumentariu-diyalnist-fondu-derzhmajna-uspishno-prodovzhuetsya-%E2%80%93-dmitro-sennichenko-6379.html> (дата звернення: 18.04.2020).

4. Єфімов О. Оренда державного і комунального майна: версія 2020 року. Юридичний інтернет ресурс «Протокол». URL: https://protocol.ua/ru/orenda_derzavnogo_i_komunalnogo_mayna_versiya_2020_roku/ (дата звернення: 18.04.2020).

5. Про затвердження Порядку передачі в оренду державного та комунального майна: Постанова Кабінету Міністрів України. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?id=fd77beff-bb06-4eb1-b303-d6fb02a56e04> (дата звернення: 18.04.2020).

6. Правдюк В., Зуєвич Л. Оренда / суборенда нерухомості, бізнес центри, торгові, офісні центри, квартири, промисловість та інше. Діловий клуб. URL: <https://dku.in.ua/R> (дата звернення: 18.04.2020).

Кочмар С.

студентка IV курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доц. кафедри

конституційного, адміністративного

та фінансового права ТНЕУ

Вербіцька М.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО ВІДВІД СУДДІ ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ ГОСПОДАРЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Одним із основних завдань на сучасному історичному етапі розвитку України є побудова незалежного та справедливого правосуддя, без чого неможливим є утвердження правової та демократичної держави, проведення будь-яких правових, економічних та соціальних реформ. Головним завданням судово-правової реформи є реалізація демократичних ідей та концепцій правосуддя, вироблених світовою практикою і наукою. А тому особливого значення в умовах сьогодення набуває розробка концептуальних основ сучасного стану судової системи України та напрямів її розвитку.

Ознакою правової держави є існування у правовій системі держави та ефективного забезпечення принципу незалежності судової влади. Виключно у незалежній судовій системі кожен громадянин зможе реалізувати свої права та захистити свої інтереси. Створення демократичної, соціальної та правової держави неможливе без незалежної судової влади. Принцип верховенства права не діятиме, якщо суддя буде упередженим.

Дослідженням даного питання займалися чимало науковців, зокрема серед них варто згадати таких як: І. Бутирська, Н. Кучерук, Ю. Стеценко, О. Черненко та багато інших.

Метою роботи є дослідження особливостей відводу судді в господарському процесі (за новими змінами).

Нова редакція ГПК України передбачає дещо змінений порядок розгляду заяв про відвід судді. Питання про відвід судді вирішує суд, який розглядає справу. Суд задовольняє відвід, якщо доходить висновку про його обґрунтованість. Якщо суд доходить висновку про необґрунтованість заявленого відводу, то він вирішує питання про зупинення провадження у справі. У цьому випадку вирішення питання про відвід здійснюється суддею, який не входить до складу суду, що розглядає справу, та визначається в порядку, встановленому ч. 1 ст. 32 цього Кодексу.

Як правило, з метою усунення питань про (не)упередженість, суддя нечасто самостійно задовольняє заяви про відвід.

Відповідно до попередньої редакції ГПК України, суддя зупиняв провадження у справі та передавав заяву про відвід на розгляд колег, які також дуже рідко задовольняли відповідні заяви[4].